

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2013. gada 4. decembrī*

Prasība atcelt tiesību aktu — Valsts atbalsts — EKL 88. panta 1. un 2. punkts — Polijas Republikas piešķirtais valsts atbalsts lauksaimniecības zemes iegādei — Eiropas Savienības Padomes kompetence — Pastāvoša atbalsta shēma — Polijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai — Pirms pievienošanās piešķirtais valsts atbalsts — Atbilstoši pasākumi — Divu atbalsta shēmu nenodalāmais raksturs — Apstākļu maiņa — Ārkārtas apstākļi — Ekonomiskā krīze — Acīmredzama kļūda vērtējumā — Samērīguma princips

Lieta C-117/10

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši LESD 263. pantam, ko 2010. gada 1. martā cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *V. Di Bucci*, *L. Flynn*, *K. Walkerová* un *B. Stromsky*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *É. Sitbon* un *F. Florindo Gijón*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Lietuvas Republika, ko pārstāv *D. Kriaučiūnas* un *L. Liubertaitė*, pārstāvji,

Ungārija, ko pārstāv *G. Koós* un *M. Fehér*, kā arī *K. Szijjártó*, pārstāvji,

Polijas Republika, ko pārstāv *M. Szpunar* un *B. Majczyna*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *V. Skouris* [*V. Skouris*], priekšsēdētāja vietnieks *K. Lēnartss* [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji *A. Tizzano* [*A. Tizzano*], *R. Silva de Lapuerta* [*R. Silva de Lapuerta*], *L. Bejs Larsens* [*L. Bay Larsen*] (referents), *E. Juhāss* [*E. Juhász*], *E. Borgs Bartets* [*A. Borg Barthet*], *K. G. Fernlunds* [*C. G. Fernlund*], un *Ž. L. da Krušs Vilasa* [*J. L. da Cruz Vilaça*], tiesneši *A. Ross* [*A. Rosas*], *Dž. Arestis* [*G. Arestis*], *J. Malenovskis* [*J. Malenovský*], *A. Prehala* [*A. Prechal*], *E. Jarašūns* [*E. Jarašiūnas*] un *K. Vajda* [*C. Vajda*],

* Tiesvedības valoda – angļu.

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2013. gada 17. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar prasības pieteikumu Eiropas Komisija lūdz Tiesu atcelt Padomes 2009. gada 20. novembra Lēmumu 2010/10/EK par to, lai Polijas Republikas iestādes varētu sniegt valsts atbalstu lauksaimniecības zemes iegādei laikā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim (OV L 4, 89. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Atbilstošās tiesību normas

Pievienošanās akts

- 2 Akta par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV 2003, L 236, 33. lpp.; turpmāk tekstā – “Pievienošanās akts”), IV pielikuma 4. nodaļā ir noteikts:

“[..]

Neskarot procedūras, kas attiecībā uz esošo atbalstu paredzētas [EKL] 88. pantā, atbalsta shēmas un individuālais atbalsts, kas piešķirts darbībām, kuras saistītas ar EK līguma I pielikumā uzskaitīto produktu – kas nav zvejniecības produkti vai to pārstrādes produkti – ražošanu, [...] un ko kādā jaunajā dalībvalstī sāks īstenot pirms pievienošanās dienas, un kas joprojām ir spēkā pēc minētās dienas, atbilstīgi turpmāk izklāstītajiem nosacījumiem uzskata par esošo [pastāvošu] atbalstu, kā tas definēts [EKL] 88. panta 1. punktā:

— atbalsta pasākumus paziņo Komisijai četros mēnešos pēc pievienošanās dienas. [...] Komisija publicē šādu atbalsta pasākumu sarakstu.

Šādus atbalsta pasākumus trīs gadus pēc pievienošanās dienas uzskata par “esošo” atbalstu, kas definēts [EKL] 88. panta 1. punktā.

Šos atbalsta pasākumus jaunās dalībvalstīs vajadzības gadījumā groza, lai, vēlākais, trīs gadus pēc pievienošanās dienas nodrošinātu to atbilstību Komisijas piemērotajām pamatnostādnēm. Pēc šā termiņa beigām jebkādu atbalstu, ko atzīst par neatbilstīgu minētajām pamatnostādnēm, uzskata par jaunu atbalstu.”

Regula (EK) Nr. 659/1999

- 3 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 1. pantā ir paredzēts:

“Šajā regulā:

[..]

- c) “jauns atbalsts” ir atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi;

[..].”

- 4 Šīs regulas 17. panta 2. punktā ir noteikts:

“Ja Komisija uzskata, ka pastāvošā atbalsta shēma nav vai vairs nav saderīga ar kopējo tirgu, tā informē attiecīgo dalībvalsti par savu provizorisko secinājumu un dod attiecīgai dalībvalstij iespēju iesniegt savas piezīmes viena mēneša laikā. [..]”

- 5 Šīs regulas 18. pantā ir paredzēts:

“Ja Komisija, ņemot vērā informāciju, ko dalībvalsts iesniedz saskaņā ar 17. pantu, secina, ka pastāvošā atbalsta shēma nav vai vairs nav saderīga ar kopējo tirgu, tā pieņem ieteikumu, ar ko attiecīgai dalībvalstij ierosina atbilstīgos pasākumus. [..]”

- 6 Šīs pašas regulas 19. panta 1. punkts ir izteikts šādi:

“Ja attiecīgā dalībvalsts akceptē ierosinātos pasākumus un par to informē Komisiju, Komisija minēto konstatāciju dokumentē un par to informē dalībvalsti.

Šis akcepts attiecīgai dalībvalstij uzliek par pienākumu īstenot atbilstīgos pasākumus.”

Regula (EK) Nr. 1857/2006

- 7 Komisijas 2006. gada 15. decembra Regulas (EK) Nr. 1857/2006 par [EKL 87.] un [88.] panta piemērošanu attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu, un grozījumiem Regulā (EK) Nr. 70/2001 (OV L 358, 3. lpp.), 4. pantā ir noteikts:

“1. Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības uzņēmumos [lauku saimniecībās] Kopienā primārai lauksaimniecības produktu ražošanai ir saderīgs ar kopējo tirgu [EKL] 87. panta 3. punkta [c) apakšpunkta] nozīmē un ir atbrīvots no paziņošanas prasības, kas paredzēta [EKL] 88. panta 3. punktā, ja vien tas atbilst šā panta 2. līdz 10. punkta nosacījumiem.

[..]

8. Tādas zemes iegādei, kas nav apbūvei paredzēta zeme, var piešķirt atbalstu par izmaksām, kas nepārsniedz 10 % no ieguldījuma attaisnotajiem izdevumiem.

[..]”

Regula (EK) Nr. 1535/2007

- 8 Komisijas 2007. gada 20. decembra Regulas (EK) Nr. 1535/2007 par [EKL 87.] un [88.] panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības produktu ražošanas nozarē (OV L 337, 35. lpp.) 3. panta 1. punkts ir izteikts šādi:

“Uzskata, ka šis atbalsts neatbilst visiem [EKL] 87. panta 1. punkta kritērijiem, un tāpēc atbalstam, kas atbilst šā panta 2. līdz 7. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, nepiemēro paziņošanas kārtību, ko paredz [EKL] 88. panta 3. punkts.”

Lauksaimniecības pamatnostādnes

- 9 Kopienas pamatnostādņu attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2007.–2013. gadam (OV 2006, C 319, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “lauksaimniecības pamatnostādnes”) 29. punktā ir noteikts:

“Ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībās atzīst par saderīgu ar [EKL] 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst visiem [Regulas Nr. 1857/2006] 4. panta nosacījumiem. [..]”

- 10 Šo pamatnostādņu 195. punkts ir izteikts šādi:

“Lai novērtētu atbalsta shēmas un individuālus atbalstus, ko uzskata par pašreizēju [pastāvošu] atbalstu atbilstīgi 2003. gada Pievienošanās akta IV pielikuma 4. nodaļas 4. punktam, Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības nozarē, kuras piemēro 2006. gada [31. decembrī], joprojām piemēros līdz 2007. gada 31. decembrim, neierobežojot 196. punktu, ja šāds atbalsts atbilst minētajām pamatnostādnēm, vēlākais, līdz 2007. gada 30. aprīlim.”

- 11 Šo pamatnostādņu 196. punktā ar nosaukumu “Priekšlikumi veikt vajadzīgos pasākumus” ir noteikts:

“Saskaņā ar [EKL] 88. panta 1. punktu Komisija ierosina dalībvalstīm grozīt pašreizējās [pastāvošās] atbalsta shēmas, lai, vēlākais, līdz 2007. gada 31. decembrim panāktu atbilstību šīm pamatnostādnēm, izņemot attiecībā uz pašreizējām [pastāvošajām] atbalsta ieguldījumu shēmām, kuras jāgroza, lai panāktu atbilstību šīm pamatnostādnēm līdz 2009. gada 31. decembrim, [..] attiecībā uz ieguldījumiem saistībā ar zemes pirkšanu lauku saimniecībās.”

- 12 Šo pamatnostādņu 197. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis tiek aicinātas, vēlākais, līdz 2007. gada 28. februārim rakstveidā apstiprināt, ka tās akceptē šos priekšlikumus par atbilstošajiem pasākumiem.

- 13 Lauksaimniecības pamatnostādņu 198. punkts ir izteikts šādi:

“Ja dalībvalsts līdz norādītajai dienai nav rakstiski apstiprinājusi savu piekrišanu, Komisija piemēros Regulas (EK) Nr. 659/1999 19. panta 2. punktu un vajadzības gadījumā uzsāks minētajā noteikumā noteikto tiesvedību.”

Pagaidu shēma

- 14 Valsts atbalsta pasākumu Kopienas pagaidu shēmas, lai veicinātu piekļuvi finansējumam pašreizējās finanšu un ekonomiskās krīzes apstākļos, kas ieviesta ar Komisijas 2008. gada 17. decembra Paziņojumu (OV 2009, C 83, 1. lpp.), ko groza ar Komisijas 2009. gada 31. oktobra *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēto paziņojumu (OV C 261, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “pagaidu shēma”), 4.2.2. punktā ir paredzēts, ka, ņemot vērā ekonomisko situāciju, ar konkrētiem nosacījumiem uz laiku ir jāļauj ierobežotā apjomā piešķirt atbalstu.

- 15 Pagaidu shēmas 4.2.2. punkta h) apakšpunktā tostarp ir precizēts, ka, “ja atbalstu piešķir uzņēmumiem [..], kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, atbalsts skaidrā naudā (vai bruto dotācijas ekvivalents) nepārsniedz [EUR] 15 000 vienam uzņēmumam”.
- 16 Pagaidu shēmas 7. punktā tostarp ir noteikts, ka “šis paziņojums [..] netiks piemērots pēc 2010. gada 31. decembra”.

Tiesvedības priekšvēsture

- 17 1996. gadā Polijas Republika ieviesa valsts atbalstu lauksaimniecības zemes iegādei.
- 18 Atbilstoši Pievienošanās akta IV pielikuma 4. nodaļā noteiktajai kārtībai Polijas Republika ir paziņojusi Komisijai divas pastāvoša valsts atbalsta shēmas ar šādiem atbilstošiem nosaukumiem: “Subsīdijas kredītprocentu maksājumiem par ieguldījumiem lauksaimniecības un pārtikas ražošanas nozarē un lauksaimniecības pakalpojumu nozarē” un “Valsts kases Lauksaimniecības īpašuma fondam piederošās zemes pārdošana, atmaksājot parāda summu pa daļām un piemērojot preferenciālas procentu likmes”. Līdz ar to Komisija ierakstīja šīs shēmas jaunajās dalībvalstīs lauksaimniecības nozarē pastāvošu valsts atbalsta shēmu sarakstā, kurš tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2005, C 147, 2. lpp.).
- 19 Lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā Komisija ierosināja dalībvalstīm grozīt pastāvošās valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei, lai, vēlākais, līdz 2009. gada 31. decembrim panāktu atbilstību šīm pamatnostādņēm.
- 20 2007. gada 26. februārī Polijas Republika paziņoja, ka tā piekrīt šo pamatnostādņu 196. punktā atbilstošo pasākumu ierosinājumam. Kā paredzēts Regulas Nr. 659/1999 19. panta 1. punktā, Komisija dokumentēja šo piekrišanu ar paziņojumu, ko publicēja *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2008, C 70, 11. lpp.).
- 21 2009. gada 12. jūnijā Polijas Republika nosūtīja Eiropas Savienības Padomei lūgumu, pamatojoties uz EKL 88. panta 2. punktu, līdz 2013. gada 31. decembrim atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu valsts atbalstu lauksaimniecības zemes iegādei. Ar 2009. gada 28. septembra vēstuli šī dalībvalsts nosūtīja līdzīga satura jaunu lūgumu “Lauksaimniecības un zivsaimniecības” Padomei.
- 22 Ar apstrīdēto lēmumu Padome apmierināja šo lūgumu saskaņā ar EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu. Šī lēmuma 1. pants ir izteikts šādi:
- “Polijas iestāžu izņēmuma kārtā piešķirtais atbalsts lauksaimniecības zemes iegādei vajadzīgiem aizdevumiem – lielākais, 400 miljonu [Polijas zlotu] (PLN) apjomā –, kas ir piešķirts laikā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim, ir uzskatāms par saderīgu ar kopējo tirgu.”
- 23 Padome savu lēmumu pamatoja, tostarp tā preambulas 2.–8. apsvērumā atsaucoties uz Polijas lauku saimniecību nelabvēlīgo struktūru, mazajiem lauksaimnieku ienākumiem, lauksaimniecības izejvielu cenu celšanos, kā arī lauksaimniecības ienākumu un cenu pazemināšanos un bezdarba pieaugumu, ko Polijā izraisījusi ekonomiskā un finanšu krīze. Tā arī norādīja, ka Polijas lauksaimnieku situācija vēl vairāk pasliktinājās lielo plūdu radīto zaudējumu dēļ. Visbeidzot tā uzsvēra nepārtraukto lauksaimniecības zemes cenas celšanos, Polijas lauksaimnieku kapitāla trūkumu un viņu grūtības aizdevumu saņemšanā.
- 24 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 11. un 12. apsvērumu:
- “(11) Komisija šajā posmā nav sākusī nekādas procedūras un nav ieņēmusī nostāju par atbalsta būtību un saderību.

(12) Tādējādi pastāv izņēmuma apstākļi, kas – atkāpjoties no nosacījumiem un vienīgi tiktāl, cik tas ir vajadzīgs, lai Polijas lauku teritorijās ierobežotu nabadzību, – tādu atbalstu ļauj uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu.”

Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

25 Komisija lūdz Tiesu:

- atcelt apstrīdēto lēmumu un
- piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

26 Padome lūdz Tiesu:

- noraidīt prasību kā nepamatotu un
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanas izdevumus.

27 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2010. gada 9. augusta rīkojumu Lietuvas Republikai, Ungārijai un Polijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Padomes prasījumu atbalstam.

Par prasību

28 Komisija norāda četrus pamatus savas prasības pamatojumam, kas ir attiecīgi balstīti uz Padomes kompetences neesamību, pilnvaru nepareizu izmantošanu, lojālas sadarbības principa pārkāpumu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz ārkārtas apstākļu esamību, kā arī uz samērīguma principa pārkāpumu.

Par pirmo pamatu, kas balstīts uz Padomes kompetences neesamību

29 Savā pirmajā pamatā Komisija apgalvo, ka Padomes kompetencē nebija pieņemt apstrīdēto lēmumu.

30 Šim pirmajam pamatam ir divas daļas. Pirmā daļa ir par termiņa pārkāpumu, kurā Padomei bija jāpieņem lēmums saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu, un otrā daļa ir par tās kompetences neesamību, lai atļautu valsts atbalstu, ko Polijas Republika bija apņēmusies izbeigt, piekrītot Komisijas ierosinātiem atbilstošiem pasākumiem.

Par pirmā pamata pirmo daļu, kas balstīts uz to, ka Padome esot pieņēmusi lēmumu vēlāk nekā trīs mēnešu laikā pēc Polijas Republikas pieteikuma

– Lietas dalībnieku argumenti

31 Komisija uzskata, ka Padomei piešķirtās pilnvaras saskaņā ar EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu ir pakārtotas vairākiem nosacījumiem. Proti, Padome var rīkoties uz šīs normas pamata tikai trīs mēnešus, sākot no attiecīgās dalībvalsts pieteikuma dienas.

32 Tomēr, pieņemot apstrīdēto lēmumu piecus mēnešus pēc datuma, kurā Polijas Republika tai lūdza atļaut valsts atbalstu lauksaimniecības zemes iegādei, Padome esot rīkojusies ārpus šī termiņa, lai gan tajā laikā tās kompetencē vairs nebija pieņemt lēmumu.

33 Savukārt Padome apgalvo, ka trīs mēnešu termiņš lēmuma pieņemšanai, kas tai esot noteikts EKL 88. panta 2. punktā, ir spēkā tikai tajā gadījumā, kad Komisija jau ir uzsākusi attiecīgās valsts piešķirtā atbalsta pārbaudi, kas nav šādi šajā lietā.

– Tiesas vērtējums

34 Šajā sakarā ir jāprecizē, ka, lai gan EKL 88. panta 2. punkta ceturtajā daļā ir paredzēts, ka Komisija pieņem lēmumu, ja Padome nav ieņēmusi nostāju trīs mēnešu laikā no pieteikuma saņemšanas, šī norma ir piemērojama tikai gadījumā, kad Komisijā jau ir uzsākta EKL 88. panta 2. punkta pirmajā daļā noteiktā procedūra, tomēr vēl nav pieņemts lēmums, ar ko atbalstu atzīst par nesaderīgu ar kopējo tirgu (šajā ziņā skat. 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā C-110/02 Komisija/Padome, Krājums, I-6333. lpp., 32. un 33. punkts).

35 Faktiski, kā ģenerālvokāts norādījis savu secinājumu 34. punktā, no EKL 88. panta 2. punkta trešās un ceturtais daļas teksta izriet, ka šis Padomes kompetences ierobežojums laikā ir paredzēts tikai tādēļ, lai novērstu to, ka, ja [dalībvalsts] vēršas Padomē, Komisijā notiekošā pārbaude tiek apturēta uz nenoteiktu laiku, riskējot paralizēt Komisijas darbību un tādējādi vājināt tās centrālo lomu, kas tai noteikta ar EKL 87. un 88. pantu, lai atzītu iespējamo valsts atbalsta nesaderību (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Padome, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Šajā lietā nav strīda par to, ka Komisija vēl nebija uzsākusi EKL 88. panta 2. punkta pirmajā daļā paredzēto procedūru saistībā ar apstrīdētajā lēmumā atļauto valsts atbalstu. Līdz ar to apstākļi, ka no Polijas Republikas pirmā iesniegtā pieteikuma līdz apstrīdētajā lēmuma pieņemšanai pagāja pieci mēneši, nav pamats, lai Padomei zustu ar šī 88. panta 2. punkta trešo daļu piešķirtā kompetence.

37 Tādējādi pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

Par pirmā pamata otro daļu, kas balstīts uz to, ka Padome esot atļāvusi tādu valsts atbalstu, kuru Polijas Republika bija apņēmusies izbeigt, piekritot Komisijas ierosinātajiem atbilstošajiem pasākumiem

– Lietas dalībnieku argumenti

38 Komisija uzskata, ka no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka pilnvarām, kuras Padomei piešķirtas ar EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu, acīmredzami ir izņēmuma raksturs un ka Padomes kompetencē līdz ar to nav atcelt Komisijas lēmumu, ar ko konstatē valsts atbalsta nesaderību ar iekšējo tirgu, vai mēģināt apiet šādu lēmumu.

39 Tomēr Komisija uzskata, ka tā lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā ir darījusi zināmu savu galīgo nostāju par Polijas Republikas ieviestā valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei saderību ar iekšējo tirgu. Tam, ka šī nostāja tika pieņemta pamatnostādņu formā, nav nekādu seku, jo Eiropas Savienības tiesas bija nospriedušas, ka dalībvalstij, kas piekrīt pamatnostādņēm, ir pienākums tās piemērot.

40 Šajā lietā Polijas Republika paziņoja savu piekrišanu ierosinātajiem atbilstošajiem pasākumiem, kas ir norādīti lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā. Tā rezultātā tai bija pienākums laikus izbeigt šo valsts atbalsta shēmu, vēlākais, 2009. gada 31. decembrī un to neatjaunot pirms 2013. gada 31. decembra. Līdz ar to, atļaujot šo pašu valsts atbalsta shēmu no 2010. gada 1. janvāra, Padome ir mazinājusi Komisijas lēmuma efektivitāti, tādējādi pārsniedzot savas kompetences robežas.

- 41 Savukārt Padome apgalvo, ka ar apstrīdēto lēmumu atļautā valsts atbalsta shēma ir jauna valsts atbalsta shēma. Tādējādi tā uzskata, ka saskaņā ar Pievienošanās akta IV pielikuma 4. nodaļu valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei, kuras Polijas Republika ieviesa pirms tās pievienošanās Savienībai, var kvalificēt par pastāvošiem atbalstiem tikai līdz 2007. gada 30. aprīlim.
- 42 Turklāt ar apstrīdēto lēmumu atļautās valsts atbalsta shēmas atšķiroties no šī sprieduma 18. punktā minētajām atbalsta shēmām tieši tāpēc, ka tās ir balstītas uz jauniem faktiem un tiesību elementiem. Turklāt, pat pieņemot, ka atbilstošie pasākumi ir piemērojami Polijas Republikas īstenotajam valsts atbalstam un ka tas nekļuva par saderīgu ar šiem pasākumiem, no 1993. gada 24. marta sprieduma lietā C-313/90 *CIRFS u.c./Komisija (Recueil, I-1125. lpp.)* izriet, ka šī shēma vienkārši kļuva par jaunu valsts atbalsta shēmu. Komisija līdz ar to ne reizi nav izvērtējusi apstrīdētajā lēmumā atļautās valsts atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu.
- 43 Padome piebilst, ka lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punkts nav piemērojams tās apstiprinātajai valsts atbalsta shēmai, jo EKL 88. panta 1. punktā paredzētie atbilstošie pasākumi bija piemērojami tikai pastāvošiem atbalstiem.
- 44 Visbeidzot, Komisija uzskata, ka lauksaimniecības pamatnostādņu 29. un 196. punkts nenozīmē, ka valsts atbalsts, kas neatbilst Regulas Nr. 1857/2006 4. pantā izvirzītajiem nosacījumiem, sistemātiski nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Faktiski, tā kā šī regula ir grupālo atbrīvojumu regula, šādus atbalstus var paziņot Komisijai atbilstoši EKL 88. panta 3. punktam. Pieprasot, lai pastāvošās valsts atbalsta shēmas tiktu saskaņotas ar šīm lauksaimniecības pamatnostādņēm, šī dokumenta 196. punktā vienkārši ir atgādināts pienākums panākt atbilstību EKL 87. un 88. pantam, kuros ir pieprasīts Komisijai vai Padomei individuāli pārbaudīt jaunās valsts atbalsta shēmas saderību.
- 45 Savā replikā Komisija apgalvo, ka no Pievienošanās akta IV pielikuma 4. nodaļas izriet, ka, ja aplūkojamā valsts atbalsta shēma nav nesaderīga ar 2007. gada 1. maijā piemērojamām pamatnostādņēm, tad šai shēmai saglabājas pastāvoša atbalsta statuss. Tāpat tā norāda, ka Padomes norādītās atšķirības starp pastāvošajām atbalsta shēmām un apstrīdētajā lēmumā atļauto atbalsta shēmu nav nozīmīgas, jo šīs shēmas ir tik nesaraucjami saistītas, ka būtu samāksloti šīs shēmas nošķirt EKL 88. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā.
- 46 Lietuvas Republika, Ungārija un Polijas Republika būtībā piekrit Padomes analīzei. Ungārija tostarp uzsver, ka lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punkta abstraktais un vispārīgais formulējums neļauj to uzskatīt par tādu, kurā būtu ierosināti atbilstoši pasākumi EKL 88. panta izpratnē.

Tiesas vērtējums

- 47 Lai izvērtētu Komisijas prasības pamatojumam izvirzītās pirmā pamata otrās daļas pamatotību, ir jānosaka, vai Padomes kompetencē saskaņā ar EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu bija apstrīdētajā lēmumā norādīto valsts atbalstu uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, lai gan Polijas Republika bija piekritusi lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā ierosinātajiem atbilstošajiem pasākumiem.
- 48 Saskaņā ar EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu pēc dalībvalsts lūguma Padome var pieņemt vienprātīgu lēmumu par to, ka atbalsts, ko šī valsts piešķir vai paredz piešķirt, ir atzīstams par saderīgu ar iekšējo tirgu, atkāpjoties no EKL 87. panta vai EKL 89. pantā paredzētajām normām, ja tādu lēmumu attaisno ārkārtas apstākļi.
- 49 Tātad dalībvalsts pienācīgi definētos apstākļos var paziņot valsts atbalstu nevis Komisijai, kas pieņemtu lēmumu EKL 88. panta 3. punktā noteiktajos ietvaros, bet Padomei, kura pieņems lēmumu saskaņā ar 88. panta 2. punkta trešo daļu, atkāpjoties no EKL 87. panta noteikumiem vai no EKL 89. pantā paredzētajām normām.

- 50 Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt šīs normas konkrētus interpretācijas aspektus.
- 51 Tādējādi, vispirms atgādinājusi centrālo lomu, kas LESD ir paredzēta Komisijai valsts atbalsta iespējamai atzīšanai par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, Tiesa nosprieda, ka EKL 88. panta 2. punkta trešajai daļai ir izņēmuma un īpašs raksturs, lai gan Padomei ar šo normu piešķirtām pilnvarām acīmredzami ir izņēmuma raksturs (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 29.–31. punkts), kas nozīmē, ka šī 88. panta 2. punkta trešā daļa noteikti ir jāinterpretē šauri (pēc analogijas skat. 2010. gada 22. aprīļa spriedumu lietā *C-510/08 Mattner*, Krājums, I-3553. lpp., 32. punkts, un 2013. gada 14. marta spriedumu lietā *C-419/11 Česká spořitelna*, 26. punkts).
- 52 Tālāk, runājot par EKL 88. panta 2. punkta trešās un ceturtās daļas normām, atbilstoši kurām, no vienas puses, ja dalībvalsts vēršas Padomē, uz trim mēnešiem tiek apturēta Komisijā notiekoša pārbaude, un, no otras puses, ja Padomes lēmums netiek pieņemts šajā termiņā, lemj Komisija, Tiesa nolēma, ka šīs normas ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja šis termiņš ir izbeidzies, Padomes kompetencē vairs nav pieņemt lēmumu par konkrēto atbalstu atbilstoši minētā panta trešajai daļai (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Padome, 32. punkts).
- 53 Šajā sakarā Tiesa uzskatīja, ka šāds Padomes kompetences ierobežojums laikā norāda arī uz to, ka, ja attiecīgā dalībvalsts Padomei nav adresējusi nevienu lūgumu, pamatojoties uz EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu, pirms Komisija attiecīgo atbalstu ir atzinusi par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un pabeigusi EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru, Padomei vairs nav tiesību īstenot ārkārtas pilnvaras, kas tai piešķirtas ar minētās normas trešo daļu nolūkā šādu atbalstu pasludināt par saderīgu ar iekšējo tirgu (iepriekš minētais 2004. gada 29. jūnija spriedums lietā Komisija/Padome, 33. punkts, un 2006. gada 22. jūnija spriedums lietā *C-399/03 Komisija/Padome*, Krājums, I-5629. lpp., 24. punkts).
- 54 Tiesa šajā kontekstā uzsvēra, ka šāda interpretācija nodrošina to, ka netiek pieņemti lēmumi ar pretrunīgu rezolutīvo daļu, un tādējādi veicina tiesisko noteiktību, jo ar to tiek saglabāts tāda administratīva lēmuma galīgais raksturs, kas pieņemts pēc saprātīga pārsūdzības termiņa beigām vai izmantojot visas pārsūdzības iespējas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 32. un 35. punkts, kā arī iepriekš minēto 2006. gada 22. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 25. punkts).
- 55 Visbeidzot, Tiesa sprieda par jautājumu, vai tas, ka Padomes kompetencē nav lemt par tāda valsts atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, par kuru Komisija jau ir pieņēmusi galīgu lēmumu, nozīmē, ka Padomes kompetencē nav lemt arī par valsts atbalstu, kura mērķis ir tā saņēmējiem piešķirt nelikumīgu atbalstu, kas iepriekš ar Komisijas lēmumu ir atzīts par nesaderīgu, tādā apmērā, kas ir paredzēts, lai atbalsta saņēmējiem kompensētu summas, kas tiem jāatmaksā saskaņā ar šo lēmumu.
- 56 Šajā sakarā Tiesa ir norādījusi, kas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atzīt, ka dalībvalsts varētu piešķirt šāda nelikumīga atbalsta saņēmējiem jaunu atbalstu par summu, kas ekvivalenta nelikumīgā atbalsta apmēram, nolūkā neitralizēt ar tā atmaksu, kuru veikt saņēmējiem ir pienākums, saistītās sekas, piemērojot minēto lēmumu, nozīmētu acīmredzami apdraudēt Komisijas atbilstoši EKL 87. un EKL 88. pantam pieņemto lēmumu efektivitāti (iepriekš minētais 2004. gada 29. jūnija spriedums lietā Komisija/Padome, 43. punkts, un 2006. gada 22. jūnija spriedums lietā Komisija/Padome, 27. punkts).
- 57 Tātad Tiesa ir nospriedusi, ka Padome, kas nevar likt šķēršļus Komisijas lēmumam, ar ko konstatēta atbalsta nesaderība ar kopējo tirgu, pati atzīstot, ka atbalsts ir saderīgs ar šo tirgu, nevar apdraudēt šī lēmumu efektivitāti, atzīstot par saderīgu ar iekšējo tirgu EKL 88. panta 2. punkta trešās daļas izpratnē atbalstu, kura mērķis ir kompensēt saņēmējiem nelikumīgi piešķirtu atbalstu, kas atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu un kas šiem saņēmējiem ir jāatmaksā, piemērojot minēto lēmumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 44. un 45. punkts, kā arī 2006. gada 22. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 28. punkts).

- 58 No šīs judikatūras izriet, ka, lai piemērotu EKL 88. panta 2. punktu, attiecīgās Padomes un Komisijas kompetences tiek norobežotas tādā veidā, ka, pirmkārt, primārā kompetence ir Komisijai, bet Padomes kompetence rodas tikai ārkārtas apstākļos. Otrkārt, Padomes kompetence, kas ļauj tai savos lēmumos atkāpties no konkrētām Līguma normām valsts atbalsta jomā, ir jāīsteno konkrētā laika posmā. Treškārt, tiklīdz kā Komisija vai Padome pieņem galīgu lēmumu par aplūkojamā atbalsta saderību, otrā minētā no šīm divām iestādēm vairs nedrīkst pieņemt pretēja rakstura lēmumu.
- 59 Šādas interpretācijas mērķis ir saglabāt Savienības darbību saskaņotību un efektivitāti ar to, ka, pirmkārt, tā izslēdz pretrunīgu lēmumu pieņemšanas iespēju un, otrkārt, tā nepieļauj, ka Savienības iestādes galīgais lēmums ārpus jebkāda termiņa, ieskaitot EKL 230. panta 5. punktā noteikto, un neievērojot tiesiskās noteiktības principu, nonāk pretrunā citas iestādes lēmumam.
- 60 Šo interpretāciju pamatojošie apsvērumi turklāt liecina par to, ka nav nozīmes tam, vai atbalsts, par kuru ir pieņemts Padomes lēmums, ir pastāvošs vai jauns atbalsts. Faktiski, kā izriet no Tiesas judikatūras, Komisijas lēmuma efektivitāte tiek apšaubīta ne tikai tad, kad Padome pieņem lēmumu, ar kuru par saderīgu ar iekšējo tirgu atzīst to pašu atbalstu, par kuru Komisija jau ir pieņēmusi lēmumu, bet arī tad, ja atbalsta, par ko ir šīs Padomes lēmums, mērķis ir kompensēt saņēmējiem nelikumīgi piešķirtu atbalstu, kas ir atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un kas šiem saņēmējiem ir jāatmaksā saskaņā ar Komisijas lēmumu. Šādos apstākļos otrais atbalsts ir tik nesaraucams saistīts ar to, kura nesaderību ar iekšējo tirgu Komisija konstatēja jau iepriekš, ka šķiet pilnīgi samāksloti nošķirt šos divus atbalstus EKL 88. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 45. un 46. punkts).
- 61 Tādējādi šajā lietā svarīgi ir izvērtēt jautājumu, vai valsts atbalsti, kurus Padome ir atzinusi par saderīgiem ar iekšējo tirgu, neatkarīgi no to rakstura – pastāvošs vai jauns atbalsts – ir jāuzskata par tādējiem atbalstiem, par kuriem Komisija jau ir pieņēmusi galīgu lēmumu.
- 62 Šajā sakarā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Komisija, īstenojot savas ar EKL 87. un 88. pantu piešķirtās pilnvaras, var pieņemt pamatnostādnes, kuru pamata mērķis ir norādīt veidu, kādā tā atbilstoši šiem pašiem pantiem paredz izmantot savu rīcības brīvību attiecībā uz jauniem vai jau pastāvošiem atbalstiem (2002. gada 18. jūnija spriedums lietā C-242/00 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-5603. lpp., 27. punkts).
- 63 Tā kā šīs pamatnostādnes ir pamatotas ar EKL 88. panta 1. punktu, tās ir regulāras un periodiskas sadarbības elements, kuras ietvaros Komisija kopā ar dalībvalstīm pārbauda pastāvošos valsts atbalstus un tām piedāvā atbilstošus pasākumus, kas ir nepieciešami iekšējā tirgus progresīvai attīstībai vai funkcionēšanai (šajā ziņā skat. 1996. gada 15. oktobra spriedumu lietā C-311/94 *Ijssel-Vliet*, *Recueil*, I-5023. lpp., 36. un 37. punkts, kā arī 2000. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-288/96 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-8237. lpp., 64. punkts). Ja šos atbilstošo pasākumu ierosinājumus dalībvalsts akceptē, tie tai ir saistoši (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Ijssel-Vliet*, 42. un 43. punkts, kā arī 2000. gada 5. oktobra spriedumu lietā Vācija/Komisija, 65. punkts), kuras pienākums, kā atgādināts Regulas Nr. 659/1999 19. panta 1. punktā, ir tos īstenot.
- 64 Šajā lietā Polijas Republika 2007. gada 26. februārī paziņoja, ka tā akceptē lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā norādītos atbilstošo pasākumu ierosinājumus.
- 65 Šie atbilstošie pasākumi tostarp ietver grozījumus pastāvošās atbalsta shēmās ieguldījumiem lauksaimniecības zemes iegādei lauku saimniecībās, lai tās saskaņotu ar šīm lauksaimniecības pamatnostādņēm, vēlākais, līdz 2009. gada 31. decembrim.
- 66 Taču šo pamatnostādņu 29. punktā ir noteikts, ka ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībās atzīst par saderīgu ar EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst visiem Regulas Nr. 1857/2006 4. panta nosacījumiem.

- 67 Tādējādi šķiet, ka saskaņā ar šo lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktu Komisija ierosina, it īpaši dalībvalstīm, kurās ir tādas pastāvošā atbalsta lauksaimniecības zemes iegādei shēmas, kas neatbilst visiem Regulas Nr. 1857/2006 4. panta nosacījumiem, šīs shēmas grozīt, lai panāktu to atbilstību šiem nosacījumiem, vai, ja tas netiek darīts, tad tās atcelt, vēlākais, ar 2009. gada 31. decembri.
- 68 Šo secinājumu neatspēko Padomes argumenti, ka šāda atsauce uz Regulas Nr. 1857/2006 4. panta nosacījumiem lauksaimniecības pamatnostādņu 29. punktā nozīmē, ka visi projekti par valsts ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībās, kas neatbilst visiem šajā pantā noteiktajiem nosacījumiem, ir jāpaziņo Komisijai, lai tā varētu novērtēt, vai šie atbalsti ir saderīgi ar iekšējo tirgu.
- 69 Tā no lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punkta teksta, to lasot kopā ar šo pamatnostādņu 29. punktu, izriet, ka Komisija ir paredzējusi īstenot savu rīcības brīvību, konkrētos gadījumos izmantojot šos nosacījumus kā saderības kritērijus, nevis kā atbrīvojumu no paziņošanas pienākuma. Līdz ar to minēto nosacījumu piemērošanas joma, piemērojot pamatnostādnes pastāvošajām atbalstu shēmām, atšķiras no tās, kura tām ir piešķirta Regulas Nr. 1857/2006 4. panta 1. punktā.
- 70 Turklāt nevar piekrist Ungārijas argumentam, ka Komisija nevarēja pamatoti ierosināt tādas atbilstošos pasākumus, kas ir formulēti abstrakti un vispārīgi un kas būtu piemērojami pastāvošajām atbalsta shēmām vairākās dalībvalstīs. Faktiski, lai gan Regulas Nr. 659/1999 17. un 18. pantā ir noteikts Komisijas pienākums individuāli pārbaudīt katru pastāvošo atbalsta shēmu, par kuru tā paredz ierosināt atbilstošus pasākumus, nedz EKL 88. panta 1. punktā, nedz šajā minētajā regulā nav noteikts aizliegums šai iestādei formulēt šādus ierosinājumus un norādīt pastāvošās atbalsta shēmas, uz kurām tie attiecas to īpašību dēļ, īpaši tās neidentificējot.
- 71 Tomēr ir svarīgi uzsvērt, ka atbilstoši EKL 88. panta 1. punktam Komisijas lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā sniegtie atbilstošo pasākumu ierosinājumi attiecas tikai uz pastāvošajām atbalsta shēmām.
- 72 Taču ar apstrīdēto lēmumu atļautā shēma ir jauna valsts atbalsta shēma.
- 73 Tādējādi, pat pieņemot, ka abas šī sprieduma 18. punktā minētās valsts atbalsta shēmas būtu saglabājušas savu pastāvošā atbalsta statusu pēc 2007. gada 30. aprīļa, nav strīda par to, ka šīs atbalsta shēmas neatbilda Regulas Nr. 1857/2006 4. pantā minētajiem nosacījumiem, uz kuriem ir norāde lauksaimniecības pamatnostādņu 29. punktā.
- 74 Ņemot vērā, ka no Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta izriet, ka visas valsts atbalsta shēmas, kas nav pastāvošās atbalsta shēmas, ir jauni atbalsti, un ka ar apstrīdēto lēmumu atļautā atbalsta shēma bija piemērojama, sākot no 2010. gada 1. janvāra, tā noteikti ir jauna atbalsta shēma.
- 75 Tādējādi Polijas Republikai noteiktie pienākumi pēc atbilstošo pasākumu ierosinājumu akceptēšanas nav par atbalsta shēmu, ko apstrīdētajā lēmumā uzskata par saderīgu ar iekšējo tirgu, tiktāl, ciktāl runa ir par jaunu atbalsta shēmu, kas nebūtu jājauc ar pastāvošo atbalstu, uz kuru attiecas šīs dalībvalsts akceptētie atbilstošie pasākumi.
- 76 Tomēr Padome nevar atsaukties tikai uz to, ka atbalsta shēma ir jauna, lai pārskatītu situāciju, saistībā ar kuru Komisija jau ir pieņēmusi galīgu lēmumu, un nonākt pretrunā šim vērtējumam. Tātad Padomes kompetencē nav izlemt, ka jauna atbalsta shēma būtu jāuzskata par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tā ir tik nesaraucami saistīta ar jau pastāvošu atbalsta shēmu, kuru dalībvalsts ir apņēmusies mainīt vai izbeigt atbilstoši EKL 88. panta 1. punktā paredzētajam, ka EKL 88. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā šo divu atbalstu nošķiršana šķiet pilnīgi samākslota (skat. pēc analogijas iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 46. punkts).
- 77 Katrā ziņā šajā lietā tas tā nav.

- 78 Šajā sakarā var norādīt, ka ir pagājis vērā ņemams laiks starp Komisijas un Padomes sniegtajiem vērtējumiem, jo apstrīdētais lēmums tika pieņemts gandrīz trīs gadus pēc atbilstošo pasākumu ierosinājuma šajā lietā.
- 79 Turklāt šis lēmums ir konkrēti pamatots ar jaunu apstākļu iestāšanos, kurus Padome ir uzskatījusi par izņēmuma apstākļiem, ko Komisija nevarēja ņemt vērā savā vērtējumā par Polijas Republikas ieviestās pastāvošās atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei saderību ar iekšējo tirgu.
- 80 Tādējādi, lai gan lauksaimniecības pamatnostādnes tika pieņemtas 2006. gadā, apstrīdētajā lēmumā ir vairākas atsaucis uz ekonomiskās un finanšu krīzes radītajām sekām 2008. un 2009. gadā Polijas lauksaimniecības nozarē. Padome it īpaši norāda ienākumu un lauksaimniecības cenu pazemināšanos ekonomiskās lejupslīdes dēļ šo divu gadu laikā, procentu likmju palielināšanos, pieaugošās grūtības aizdevumu saņemšanā un bezdarba paaugstināšanos, kas tika konstatēti 2009. gadā.
- 81 Taču Komisijas ieņemtā nostāja sava atbilstošo pasākumu ierosinājuma pamatojumam saistībā ar šī sprieduma 18. punktā minēto valsts atbalsta shēmu saderību ar iekšējo tirgu bija noteikti balstīta uz – attiecībā uz tās rīcībā 2006. gadā esošiem ekonomikas datiem – ietekmes, kādas varētu būt šo shēmu piemērošanai uz progresīvu iekšējā tirgus attīstību vai funkcionēšanu, novērtējumu.
- 82 Būtiskas apstākļu maiņas dēļ, kā minēts šī sprieduma 80. punktā, Komisijas veikto šo atbalsta shēmu novērtējumu nevar uzskatīt par kaitējošu tam novērtējumam, kas bija jāveic par konkrētu atbalsta shēmu ar līdzīgiem pasākumiem, bet kas ir piemērojama ļoti atšķirīgā ekonomiskā kontekstā salīdzinājumā ar to, kuru ir ņēmusi vērā Komisija savā novērtējumā. No tā izriet, ka jaunā atbalsta, par ko Polijas Republika iesniedza lūgumu Padomei atbilstoši EKL 88. panta 2. punkta trešajai daļai, saderība ar iekšējo tirgu ir jāizvērtē, individuāli izvērtējot šī sprieduma 18. punktā minētās atbalsta shēmas, kas tika veikts, ņemot vērā atbilstošos ekonomiskos apstākļus šo atbalstu piešķiršanas brīdī (šajā ziņā skat. 1991. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-261/89 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-4437. lpp., 21. punkts, kā arī 2011. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-459/10 P *Freistaat Sachsen un Land Sachsen-Anhalt*/Komisija, Krājums, I-109. lpp., 48. punkts).
- 83 Līdz ar to šajā lietā aplūkojamā situācija atšķiras no Tiesas aplūkotās situācijas iepriekš minētajā 2004. gada 29. jūnija spriedumā lietā Komisija/Padome un 2006. gada 22. jūnija spriedumā lietā Komisija/Padome.
- 84 Faktiski atšķirībā no Padomes lēmumiem, kas tika atcelti ar šiem diviem spriedumiem, apstrīdētais lēmums šajā lietā ir pamatots tieši ar jaunajiem apstākļiem, kas izriet no būtiskām apstākļu izmaiņām, kuras notika laikā no brīža, kad Komisija pārbaudīja Polijas Republikā piemērojamās pastāvošās atbalsta shēmas, līdz brīdim, kad Padome novērtēja jauno valsts atbalsta shēmu, par kuru šī dalībvalsts tai bija iesniegusi lūgumu.
- 85 Līdz ar to šī sprieduma 83. punktā minēto elementu, kuri attaisnoja Padomes kompetences neesamību šajos divos spriedumos, šajā lietā nav.
- 86 Turklāt apstiprināt, ka Padomei ir pilnvaras, nenozīmē apiet dalībvalstu akceptētos atbilstošos pasākumus.
- 87 No vienas puses, Padome var izsniegt atļauju jaunai valsts atbalsta shēmai, kas ir līdzīga pastāvošai atbalsta shēmai, kuru dalībvalstij bija pienākums mainīt vai izbeigt pēc atbilstošo pasākumu akceptēšanas, tikai tajos gadījumos, kad pēc šiem ierosinājumiem ir radušies jauni apstākļi.
- 88 No otras puses, ar EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu Padomei piešķirtās pilnvaras ir piemērojamas tikai šajā normā norādītajās robežās, proti, pastāvot ārkārtas apstākļiem (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā Komisija/Padome, 13. punkts).

- 89 Visbeidzot, attiecībā uz Komisijas argumentu, ka Padomes kompetencē neesot bijis izniegt atļauju tādām atbalstam, kas ir pretrunā lauksaimniecības pamatnostādņēs definētajām vadlīnijām, ir svarīgi atgādināt, ka šo pamatnostādņu izpratnē tikai to 196. punktā esošie atbilstošo pasākumu ierosinājumi, kurus dalībvalstis ir akceptējušas, var būt Komisijas galīgā nostāja par atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu.
- 90 Faktiski, kā norādīts lauksaimniecības pamatnostādņu 197. punktā, dalībvalstīm ir jāakceptē tikai šie atbilstošo pasākumu ierosinājumi, bet citas šo pamatnostādņu normas ir tikai vispārējas indikatīvas normas, kas ir saistošas Komisijai (šajā ziņā skat. 2002. gada 13. jūnija spriedumu lietā C-382/99 Nīderlande/Komisija, *Recueil*, I-5163. lpp., 24. punkts un tajā minētā judikatūra), nevis dalībvalstīm. Tās *a fortiori* nav saistošas Padomei, jo EKL 88. panta 2. punkta trešajā daļā tai ir piešķirtas pilnvaras ārkārtas apstākļos atkāpties no EKL 87. panta normām vai no EKL 89. pantā paredzētajām normām.
- 91 Taču no šo pamatnostādņu 196. punkta izriet, ka attiecībā uz pastāvošajām valsts atbalsta shēmām lauksaimniecības zemes iegādei dalībvalstis ir apņēmušas tikai tās grozīt, saskaņojot ar pamatnostādņēm, vai, to neizdarot, tās atcelt, vēlākais, līdz 2009. gada 31. decembrim.
- 92 Savukārt no šī sprieduma 76.–85. punktā esošajiem apsvērumiem izriet, ka dalībvalstis, akceptējot lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā norādītos atbilstošo pasākumu ierosinājumus, nav atteikušas no iespējas lūgt atļauju atkārtoti ieviest līdzīgas vai tādas pašas atbalsta shēmas visā šo pamatnostādņu piemērošanās laikā.
- 93 Līdz ar to ir jānoraida pirmā pamata otrā daļa kā nepamatota un tādēļ jānoraida viss šis pamats kopumā.

Par otro pamatu, kas balstīts uz pilnvaru nepareizu izmantošanu

Lietas dalībnieku argumenti

- 94 Ar otro pamatu Komisija apgalvo, ka Padome esot nepareizi izmantojusi pilnvaras, cenšoties neitralizēt sekas, kādas bija tās novērtējumam par atbalsta lauksaimniecības zemes iegādei shēmām, ko ieviesa Polijas Republika.
- 95 Padome norāda, ka tā, pieņemot apstrīdēto lēmumu, neesot centusies likvidēt Komisijas novērtējuma sekas, ņemot vērā, ka šī pēdējā minētā nav pieņēmusi nevienu lēmumu, atzīstot apstrīdētajā lēmumā atzītās valsts atbalsta shēmas par nesaderīgām ar iekšējo tirgu. Padomes mērķis faktiski esot bijis palīdzēt ekonomiskajā un finanšu krīzē cietušajiem Polijas lauksaimniekiem iegādāties lauksaimniecības zemes.

Tiesas vērtējums

- 96 Kā Tiesa vairākkārt ir atzinusi, tiesību akts ir saistīts ar pilnvaru nepareizu izmantošanu tikai tad, ja, pamatojoties uz objektīvām, atbilstošām un saskanīgām pazīmēm, izrādās, ka tas ir pieņemts tikai vai vismaz galvenokārt tāpēc, lai sasniegtu nevis tajā norādītos, bet gan citus mērķus, vai lai izvairītos no procedūras, kas Līgumā īpaši paredzēta, lai rīkotos tādos apstākļos, kādi pastāv konkrētajā gadījumā (šajā ziņā it īpaši skat. 1998. gada 14. maija spriedumu lietā C-48/96 P *Windpark Groothusen* /Komisija, *Recueil*, I-2873. lpp., 52. punkts, un 2006. gada 7. septembra spriedumu lietā C-310/04 Spānija/Padome, *Recueil*, I-7285. lpp., 69. punkts).
- 97 Jākonstatē, ka Komisija nav norādījusi šādas pazīmes.

- 98 Attiecībā uz Padomes izvirzītajiem mērķiem apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī Tiesai iesniegtajos lietas materiālos nav nekādu norāžu, kas ļautu apstiprināt, ka Padomei būtu bijis ekskluzīvs mērķis, vai vismaz mazāk dominējošs mērķis, kas nav palīdzēt Polijas lauksaimniekiem vieglāk iegādāties lauksaimniecības zemes nabadzības ierobežošanai Polijas lauku apgabalos.
- 99 Runājot par Komisijas argumentu, ka no notikumu secīguma un no savstarpējās korespondences izrietot, ka apstrīdētā lēmuma mērķis ir bijis apstiprināt tās ieņemto nostāju, šķiet, ka Padome varēja pamatoti uzskatīt, ka Komisija nav ieņēmusi nostāju par aplūkojamās atbalsta shēmas saderību, kā tas ir uzsvērts apstrīdētā lēmuma preambulas 11. apsvērumā.
- 100 Līdz ar to apelācijas sūdzības otrais pamats par pilnvaru nepareizu izmantošanu ir jānoraida kā nepamatots.

Par trešo pamatu, kas balstīts uz lojālas sadarbības principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 101 Ar trešo pamatu Komisija apgalvo, ka apstrīdētais lēmums esot pieņemts, pārkāpjot lojālas sadarbības principu starp iestādēm, jo, pieņemot šo lēmumu, Padome esot atļāvusi Polijas Republikai nepildīt sadarbības pienākumu ar Komisiju, kas šai dalībvalstij ir noteikts EKL 88. panta 1. punktā.
- 102 Faktiski, atļaujot pagarināt pastāvošās valsts atbalsta shēmas, kuras Polijas Republika bija apņēmusies izbeigt, Padome esot apdraudējusi iepriekš notikušā dialoga starp Komisiju un šo dalībvalsti rezultātus.
- 103 Padome uzskata, ka tai nav saistošs no EKL 88. panta 1. punkta izrietošais sadarbības pienākums. Turklāt tā apstiprina, ka Polijas Republikai nebija saistību attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā apstiprināto valsts atbalsta shēmu.

Tiesas vērtējums

- 104 EKL 88. panta 1. punktā Komisijai un dalībvalstīm ir noteikts regulāras un periodiskas sadarbības pienākums, kuras ietvaros Komisija kopā ar dalībvalstīm veic pastāvīgu pastāvošo valsts atbalsta shēmu pārbaudi un tām piedāvā atbilstošus pasākumus, ko prasa iekšējā tirgus progresīva attīstība un funkcionēšana (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2002. gada 18. jūnija spriedumu lietā Vācija/Komisija, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 105 Šajā sakarā no šī sprieduma 85. punkta izriet, ka Polijas Republika nebija uzņēmusies nekādas konkrētas saistības attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā atļauto valsts atbalsta shēmu. Līdz ar to šis lēmums nav uzskatāms par tādu, ar kuru Polijas Republika tiek atbrīvota no konkrēta sadarbības pienākuma, jo ar to nekādā veidā netika ietekmēti iepriekš notikušā dialoga starp Komisiju un šo dalībvalsti rezultāti.
- 106 Ņemot vērā šos elementus, Komisijas trešais pamats par lojālas sadarbības principa pārkāpumu ir jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu, kas balstīts uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā un uz samērīguma principa pārkāpumu

- 107 Sava ceturta pamata pirmajā daļā Komisija apgalvo, ka Padome esot pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka pastāv ārkārtas apstākļi, kas pamato apstiprināto pasākumu veikšanu. Šī paša pamata otrajā daļā tā norāda, ka apstrīdētais lēmums ir pretrunā samērīguma principam, jo aplūkojamie pasākumi neļauj sasniegt šajā lēmumā izvirzītos mērķus un tie nav tikai nepieciešamais minimums šo mērķu sasniegšanai.

Par ceturta pamata pirmo daļu, kas balstīts uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā par ārkārtas apstākļu esamību

– Lietas dalībnieku argumenti

- 108 Komisija uzskata, ka apstākļus var uzskatīt par ārkārtējiem EKL 88. panta 2. punkta trešās daļas nozīmē tikai tad, ja tie nebija paredzami pirms to iestāšanās, un ka šajā gadījumā šie apstākļi attiecas it īpaši uz Polijas Republiku. Līdz ar to šādi tas nebūs gadījumā ar iepriekš pastāvošu strukturālu ierobežojumu vai problēmu, kas radusies vairākumā dalībvalstu.
- 109 Taču Komisija uzskata, ka lauku saimniecību nelabvēlīgā struktūra un bezdarba augstais līmenis lauku rajonos ir jau senas problēmas, kas ir saistītas ar Polijas lauksaimniecības struktūru. Tāpat nekas nenorāda uz to, ka kapitāla trūkums, ar ko saskārās Polijas lauksaimnieki, nebūtu strukturāla problēma, kas pēc tās rakstura nav kvalificējama kā ārkārtēja. Attiecībā uz lauksaimniecības izejvielu cenu paaugstināšanos Polijā tā nav daudz nozīmīgāka kā citās dalībvalstīs. Turklāt Komisija apstrīd to, ka Pievienošanās aktā paredzēto zemo tiešo maksājumu līmeni, Polijas zlotu fluktuāciju attiecībā pret euro vai lauksaimniecības zemju cenas paaugstināšanos varētu kvalificēt kā ārkārtas apstākļus.
- 110 Turklāt, piekrītot, ka ekonomiskā krīze var būt ārkārtas apstākļi, Komisija tomēr uzskata, ka šī krīze var attaisnot apstrīdēto lēmumu tikai tiktāl, ciktāl tās saistība ar iepriekš pastāvošajām strukturālajām problēmām ir tāda, ka tā ir radījusi ārkārtas apstākļus Polijā, ko Padome nav pierādījusi. Tāpat Komisija apgalvo, ka šīs krīzes ietekme uz grūtībām saņemt aizdevumus, lauksaimniecības ienākumu samazināšanos un uz bezdarba pieaugumu Polijā nav ārkārtēja, ja to aplūko visas Savienības kontekstā.
- 111 Padome uzskata, ka Komisijas piedāvātā ārkārtējo apstākļu jēdziena definīcija ir pārāk šaura no judikatūras viedokļa, jo šiem apstākļiem ir jābūt tikai neparedzētiem un tādiem, kas var ietekmēt citas dalībvalstis vai citas nozares, ne tikai lauksaimniecības nozari.
- 112 Šajā lietā pastāv ārkārtas apstākļi, ko veido ārkārtēji notikumi saistībā ar ekonomisko krīzi, kuri būtiski ietekmējuši Polijas lauksaimniekus un kuri līdz ar to vēl jo vairāk padziļinājuši Polijas lauku saimniecību jau pastāvošās strukturālās problēmas. Tā lauksaimniecības ienākumu pazemināšanās, ko izraisīja cenu pazemināšanās, bezdarba palielināšanās lauku reģionos, augstā procentu likme un ar to saistītās grūtības saņemt aizdevumus, kas radās krīzes rezultātā, bija vairāk redzamas Polijā nekā citās dalībvalstīs, kas Polijas lauksaimniekiem ārkārtīgi apgrūtināja, pat padarīja par neiespējamu, iegādāties lauksaimniecības zemi. Runājot par Polijas zlotu fluktuāciju attiecībā pret euro,niecīgo tiešo maksājumu līmeni vai izejvielu un lauksaimniecības zemes cenu paaugstināšanos, Padome uzskata, ka tas veicināja Polijas lauksaimnieku ierobežotās spējas pārciest ekonomiskās lejupslīdes smagās sekas.

– Tiesas vērtējums

- 113 No Tiesas judikatūras izriet, ka, piemērojot EK līguma 88. panta 2. punktu, Padomei ir plaša rīcības brīvība, kuras īstenošana ir saistīta ar komplicēta ekonomiska un sociāla vērtējuma veikšanu Savienības kontekstā. Šajā sakarā Tiesas kontrole, ko piemēro šo vērtējuma pilnvaru izmantošanai, aprobežojas ar

pārbaudi par to, vai ir ievērotas procesuālās normas un izpildīts pienākums norādīt pamatojumu, vai faktu materiāli ir precīzi, kā arī, vai nav pieļauta kļūda tiesību piemērošanā un vai nepastāv acīmredzama kļūda faktu vērtējumā vai pilnvaru nepareiza izmantošana (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā Komisija/Padome, 18. un 19. punkts, kā arī pēc analogijas 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-333/07 *Régie Networks*, Krājums, I-10807. lpp., 78. punkts).

- 114 Taču attiecībā uz nepierasto un neparedzamo raksturu, kā arī uz ekonomiskās un finanšu krīzes ietekmes plašumu uz Polijas lauksaimniecību nevar uzskatīt, ka Padome būtu pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka šī ietekme bija būtiska ārkārtas apstākļu sastāvdaļa EKL 88. panta 2. punkta trešās daļas izpratnē. Turklāt Komisija savā replikas rakstā ir atzinusi, ka šīs krīzes iestāšanās nevar būt šāds ārkārtas apstāklis.
- 115 Fakts, ka ekonomiskā un finanšu krīze ir izraisījusi ievērojamas sekas arī citās dalībvalstīs, nav noteicošs, jo šis apstāklis neietekmē šīs krīzes seku ārkārtējo raksturu attiecībā uz Polijas lauksaimnieku ekonomiskās situācijas attīstību.
- 116 Tāpat secinājums, ka lauksaimnieku saimniecību nelabvēlīgā struktūra, bezdarba liels līmenis lauku reģionos vai kapitāla trūkums, ar ko lauksaimnieki saskārušies, ir strukturālas problēmas Polijā, nepalīdz pierādīt, ka Padome ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka lauksaimniecības ieņēmumu samazināšanās, ko izraisīja cenu pazemināšanās, bezdarba palielināšanās lauku reģionos, augstās procentu likmes un ar to saistītās grūtības saņemt aizdevumus, kas izrietēja no krīzes, ir būtiski pasliktinājušas Polijas lauksaimnieku situāciju, tādējādi neļaujot labot strukturālas problēmas un līdz ar to ierobežot nabadzību lauku reģionos, uzlabojot Polijas lauku saimniecību konkurētspēju (skat. pēc analogijas iepriekš minēto 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā Komisija/Padome, 21. punkts).
- 117 No tā izriet, ka ceturrtā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

Par ceturrtā pamata otro daļu, kas balstīta uz samērīguma principa pārkāpumu

– Lietas dalībnieku argumenti

- 118 Komisija uzskata, ka Padome, pieņemdamā apstrīdēto lēmumu, esot pārkāpusi samērīguma principu.
- 119 Faktiski Komisija uzskata, ka ar aplūkojamo atbalsta shēmu nevar sasniegt šajā lēmumā norādītos mērķus. Tā, neskatoties uz divām valsts atbalsta shēmām lauksaimniecības zemes iegādei, Polijas lauku saimniecību vidējais izmērs palielinājās tikai nedaudz šo pēdējo gadu laikā. Nav pierādīts, ka apstrīdētajā lēmumā atļautā atbalsta shēma būtu ļāvusi sasniegt labākus rezultātus, savukārt ar iepriekš pastāvošo atbalsta shēmu palīdzību nevarēja atrisināt 2009. gada laikā novērotās grūtības saistībā ar piekļuvi kredītiem. Valsts atbalsts lauksaimniecības zemes iegādei patiesībā vairāk veicināja lauksaimniecības zemes cenu pieaugumu, nevis šīs zemes īpašumtiesību struktūras izmaiņas, kas ir jo īpaši kaitinoši kontekstā, kad jau konstanti paaugstinās lauksaimniecības zemes cenas.
- 120 Komisija uzskata, ka samērīguma principa ievērošana turklāt nozīmē, ka pilnībā jāņem vērā spēkā esošie pasākumi, kas var atbilst vajadzībām, kuras Padome kvalificē par ārkārtas apstākļiem. Taču apstrīdētajā lēmumā nekādā veidā netiek ņemti vērā Komisijas vai pamatnostādņēs iepriekš atļautie pasākumi un to regulējums par grupālo atbrīvojumu. It īpaši pagaidu shēma esot ļāvusi dalībvalstīm piešķirt atbalstu lauku saimniecībām. Tāpat bija iespējams izmantot ar Regulu Nr. 1535/2007 atļautos *de minimis* atbalstus, lai atrisinātu it īpaši lauksaimniecības izejvielu pārmērīgo lielo cenu radītās problēmas.

- 121 Turklāt attiecībā uz bezdarba pieaugumu Padome arī neesot ņēmusi vērā, ka Polijas Republikas lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam bija paredzētas vairākas darbības, lai lauku reģionos ierobežotu bezdarbu, tostarp pārpalikušo laukstrādnieku pārceļšana uz citām ekonomikas nozarēm.
- 122 Turklāt apstrīdētajā lēmumā atļautie pasākumi nebija tikai nepieciešamais minimums, jo to ilgums pārsniedza Komisijas pagaidu shēmā noteikto datumu pasākumiem, lai piemērotu konkrēti paredzētos atbalstus ekonomiskās krīzes seku likvidēšanai.
- 123 Visbeidzot, runājot konkrētāk par aplūkojamās atbalsta shēmas pamatošanu ar nepieciešamību kompensēt plūdu sekas, kas 2009. gadā skāra 11 vojevodistes, Komisija norāda, pirmkārt, ka Padome nav ņēmusi vērā atbalsta shēmu pastāvēšanu, kuru mērķis bija kompensēt Polijas lauksaimnieku ciestos zaudējumus 80 % apmērā, un, otrkārt, ka nepastāv nekādas saiknes starp šiem plūdiem un lauksaimniecības zemes iegādāšanos.
- 124 Padome apstiprina, ka attiecībā uz samērīguma principu pasākumu, kas veikti, pamatojoties uz EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu, tiesiskums tiek ietekmēts tikai tad, ja pasākumi ir acīmredzami neatbilstoši mērķim, kuru Padome vēlas sasniegt.
- 125 Komisija nav pierādījusi, ka Padomes veiktā kompleksā faktu izvērtēšana bija acīmredzami kļūdaina. It īpaši Padome uzskata, ka Polijas Republikas piemērojamās aplūkojamās atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei esot uzlabojušas Polijas lauku saimniecību struktūru to platības ziņā un ka šādu ietekmi var pastiprināt, piešķirot atbalstu uz ilgāku laikposmu. Padome arī norāda, ka Komisija nav pierādījusi, ka šādi atbalsti ir veicinājuši zemes cenu pieaugumu. Turklāt tā uzskata, ka lauku saimniecību platības palielināšanās ļauj uzlabot to konkurētspēju un attiecīgo lauksaimnieku ienākumus, un ka ar apstrīdēto lēmumu atļautām atbalsta shēmām vajadzētu veicināt to, ka lauksaimniecības zemi iegādājas bezdarbnieki.
- 126 Turklāt Padome uzskata, ka tai nebija pienākuma ņemt vērā Komisijas jau apstiprinātos pasākumus tiktāl, ciktāl tai ar EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu piešķirto pilnvaru mērķis ir tikai tai ļaut apstiprināt atbalstus, kurus Komisija likumīgi nevarēja apstiprināt, kas bija arī šīs lietas gadījumā. Turklāt uz valsts atbalsta shēmu, kas atļauta ar apstrīdēto lēmumu, neattiecas pagaidu shēma.
- 127 Padome arī uzsver, ka pret bezdarbu var cīnīties, kombinējot dažādus līdzekļus, tostarp ar apstrīdēto lēmumu atļauto valsts atbalsta shēmu.
- 128 Attiecībā uz minētās atbalsta shēmas darbības ilgumu – to nevar ierobežot tikai līdz periodam, uz kuru attiecas pagaidu shēma, un tas atbilst laikam, kurš ir uzskatāms par nepieciešamu, lai samazinātu krīzes sekas.
- 129 Visbeidzot, Padome apgalvo, ka šīs atbalsta shēmas mērķis nav tieši kompensēt 2009. gadā radušās plūdu sekas un ka šīs sekas jau ir norādītas apstrīdētajā lēmumā tikai kā Polijas lauksaimnieku ienākumus pazeminošs faktors. Katrā ziņā ar Komisijas konkrēti minēto atbalsta shēmu visi plūdu izraisītie zaudējumi netika kompensēti.

– Tiesas vērtējums

- 130 Attiecībā uz samērīguma principa ievērošanu, no šī sprieduma 113. punktā esošiem apsvērumiem izriet, ka šāda pasākuma tiesiskumu var ietekmēt tikai uz EKL 88. panta 2. punkta trešās daļas pamata veiktā pasākuma acīmredzama neatbilstība Padomes mērķim, ko tā vēlas sasniegt (pēc analogijas skat. 2010. gada 8. jūlija spriedumu lietā *C-343/09 Afton Chemical*, Krājums, I-7027. lpp., 46. punkts, un 2012. gada 12. jūlija spriedumu lietā *C-59/11 Association Kokopelli*, 39. punkts).

- 131 No tā izriet, ka ir jānosaka, vai apstrīdētajā lēmumā norādītās valsts atbalsta shēmas atļaušana ir acīmredzami nepiemērota, lai sasniegtu šī lēmuma preambulas 12. apsvērumā norādīto mērķi, kas ir ierobežot nabadzību Polijas lauku reģionos.
- 132 Nav strīda par to, ka šo mērķi daļēji var sasniegt, uzlabojot Polijas lauksaimniecības efektivitāti, kas nozīmē palielināt lauku saimniecību platības, ko, savukārt, var panākt, ja Polijas lauksaimnieki iegādājas lauksaimniecības zemi. Taču netiek apstrīdēts, ka zemie ienākumi un grūtības saņemt aizdevumus, ar ko šie lauksaimnieki saskārušies, ir šķērslis šādas zemes iegādes īstenošanai. Līdz ar to atļaut minēto atbalsta shēmu, kuras mērķis ir kompensēt šīs problēmas un to pastiprināšanos ekonomiskās un finanšu krīzes dēļ, piedāvājot procentu maksājumu subsīdijas par aizdevumiem lauksaimniecības zemes iegādei, nešķiet acīmredzami neatbilstoši mērķa sasniegšanai, kas tiek veikts, pieņemot apstrīdēto lēmumu.
- 133 Tāpat atļaut bezdarbniekiem pievērsties lauksaimniecībai nozīmētu, ka viņiem tiek dota iespēja iegādāties lauksaimniecības zemes, pat ja arī viņiem ir grūtības saņemt aizdevumu, kas tikai apstiprina to, ka apstrīdētajā lēmumā norādītā valsts atbalsta shēma nav acīmredzami neatbilstoša, lai ierobežotu nabadzību Polijas lauku reģionos.
- 134 Šajos apstākļos tas, ka iepriekš piemērojamās valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei neļāva būtiski un pastāvīgi palielināt Polijas lauku saimniecību platības, nepierāda apstrīdētā lēmuma acīmredzamu nepiemērotību tajā izvirzītā mērķa sasniegšanai, kas tika atgādināts šī sprieduma 131. punktā.
- 135 Faktiski tas, ka šo lauku saimniecību vidējais platību lielums ir palielinājies ļoti lēnām, nav pietiekami, lai pierādītu acīmredzamu Padomes atļautās valsts atbalsta shēmas neefektivitāti, jo ir iespējams, ka šī lēnā palielināšanās izrietēja no tādiem apstākļiem, kas neturpinājās visu apstrīdētā lēmuma aptverto laika posmu. Turklāt, kā norāda Polijas Republika, tikai to datu analīze, kas attiecas uz lauku saimniecību vidējo lielumu, neļauj nošķirt to saimniecību attīstību, kas saņēma atbalstu saskaņā ar iepriekšējo atbalsta shēmu, no tām, kas to nesaņēma.
- 136 Attiecībā uz Komisijas argumentu par to, ka valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei ir veicinājušas lauksaimniecības zemes cenas pieaugumu, nevis šīs zemes īpašumtiesību struktūras izmaiņas, ir jākonstatē, ka šāds apgalvojums nav pietiekami pamatots, lai pierādītu, ka Padome ir izvēlējusies acīmredzami neatbilstošu pasākumu tās izvirzītā mērķa sasniegšanai.
- 137 Turklāt jāpārbauda, vai aplūkojamās atbalsta shēmas atļaušana acīmredzami nepārsniedz nepieciešamo, lai sasniegtu apstrīdētajā lēmumā izvirzītos mērķus. Faktiski Komisija apgalvo, ka Padome nav pietiekami ņēmusi vērā citu instrumentu, ar kuriem var sasniegt šos mērķus, piedāvātās iespējas.
- 138 Ņemot vērā Padomei šajā lietā esošās rīcības brīvības apmēru, nevar uzskatīt, ka ar apstrīdēto lēmumu tiek pārkāpts samērīguma princips tikai tādēļ, ka Polijas Republika varēja sasniegt šī sprieduma 131. punktā norādīto mērķi ar cita veida valsts atbalsta shēmu. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka Tiesai, pārbaudot, vai rīcības brīvības, kāda Padomei ir piešķirta EKL 88. panta 2. punkta trešajā daļā, ietvaros pieņemtajā lēmumā ir ievērots samērīguma princips, tai ir jānoskaidro nevis tas, vai pieņemtais lēmums bija vienīgais vai labākais iespējamais, bet tikai tas, vai tas nebija acīmredzami nesamērīgs (pēc analogijas skat. 2009. gada 11. jūnija spriedumu lietā *C-33/08 Agrana Zucker*, Krājums, I-5035. lpp., 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 139 Tomēr, kā savu secinājumu 96. punktā norādījis ģenerāladvokāts, Padomei piešķirtā plašā rīcības brīvība to neatbrīvo no tā, ka savā vērtējumā tai ir jāņem vērā jau veiktie konkrētie pasākumi ārkārtas apstākļu situāciju risinājumam, kuri ir bijuši pamatā minētās valsts atbalsta shēmas atļaušanai.

- 140 Šajā sakarā Regulas Nr. 1535/2007 mērķis ir atbrīvot neliela apmēra atbalstus no paziņošanas pienākuma, kas ir noteikts EKL 88. panta 3. punktā, un tātad nevar uzskatīt, ka tās mērķis būtu konkrēti līdzsvarot ekonomiskās un finanšu krīzes seku ietekmi uz Polijas lauksaimniekiem.
- 141 Savukārt nav strīda par to, ka pagaidu shēma tika ieviesta, lai ekonomiskās un finanšu krīzes kontekstā uzņēmumiem atvieglotu piekļuvi finansējumam. Tomēr šajā pagaidu shēmā paredzētajiem atbalstiem ir vispārējs uzdevums – atbalstīt ieguldījumus, un tātad tie nav konkrēti paredzēti, lai ļautu iegādāties lauksaimniecības zemi. Turklāt apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā pagaidu shēmas 7. punktā bija paredzēts, ka to nepiemēro pēc 2010. gada 31. decembra. Līdz ar to Padomes lēmumu atļaut valsts atbalsta shēmu, kas īpaši ir paredzēta, lai ierobežotu nabadzību lauku reģionos, nodrošinot Polijas lauku saimniecību platību palielināšanos ilgākā laika posmā, nevar uzskatīt par tādu, kas acīmredzami pārsniegtu nepieciešamo apstrīdētajā lēmumā izvirzīto mērķu sasniegšanai.
- 142 Tāpat, lai gan konkrēti pasākumi Polijas Republikas lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam arī ir paredzēti, lai cīnītos pret bezdarbu lauku reģionos, tie ir papildu pasākumi apstrīdētajā lēmumā atļautajai valsts atbalsta shēmai, jo tie galvenokārt ir paredzēti, lai veicinātu pāri palikušo laukstrādnieku pārvietošanu uz citām ekonomikas nozarēm, nevis, lai uzlabotu lauku saimniecību rentabilitāti vai ļautu izveidoties jauniem lauksaimniekiem.
- 143 Apstākļi, ka pastāv tāda atbalsta shēma, ar ko kompensē lielāko daļu no 2009. gadā notikušo plūdu radītajiem zaudējumiem, arī nav tāds, ar ko var pierādīt acīmredzami nesamērīgo apstrīdētā lēmuma raksturu, jo šie zaudējumi ir tikai viens no rādītājiem, kas ierobežo Polijas lauksaimnieku spēju investēt un padziļina nabadzību Polijas lauku reģionos.
- 144 Visbeidzot, runājot par ar apstrīdēto lēmumu atļautās atbalsta shēmas ilgumu, no EKL 88. panta 2. punkta trešās daļas loģikas izriet, ka uz Padomi nevar attiecināt Komisijas paziņojumā noteikto laika ierobežojumu. Turklāt attiecībā uz laiku, kas nepieciešams lauku saimniecību struktūras attīstībai, un ekonomiskās un finanšu krīzes seku ilgumu, nevar uzskatīt, ka Padome ir izvēlējusies acīmredzami nesamērīgu pasākumu, atļaujot iepriekš minēto valsts atbalsta shēmu uz laika posmu no 2010. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim.
- 145 Tā rezultātā arī Komisijas izvirzītā ceturrtā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.
- 146 No minētā izriet, ka šis ceturtais pamats ir jānoraida pilnībā.
- 147 Tā kā neviens no apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītajiem pamatiem nevar tikt pieņemts, apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 148 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Padome ir prasījusi piespriezt Komisijai atlīdzināt izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, tad tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 149 Saskaņā ar šī paša reglamenta 140. panta 1. punktam Lietuvas Republika, Ungārija un Polijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) **Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**

3) Lietuvas Republika, Ungārija un Polijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

[Paraksti]